TSF Gazdasági Főiskolai Kar

Helyünk Európa gazdaságában

2007. november 8-9. Békéscsaba

Friss diplomások karrierútja és esélyei a Vajdaságban

Kárpát-medencei empirikus kutatás - 2006

- **Koordinátor:** MTA Etnika-nemzeti Kisebbségkutató Intézete Budapest
- **Kutatóműhely:** Magyarságkutató Tudományos Társaság, Szabadka
- **Módszer:** mélyinterjúk (20), fókuszcsoportos beszélgetések (2)

Fiatalok bizonytalan jövőképe - Egyetem választáskor „kudarckerülő magatartás”

- a legközelebbi városban tanul - szülői sugallat (költségkímélő megoldás) – Gyakori a fárasztó és költséges ingázás
- magyar nyelven – energiakímélő
- hálózathatás/városvonzás (tömb magyar térség)
- alkalmi munka mellett, magán karokon, vagy kihelyezett tagozaton távoktatással próbálkozik
- a magyar fiatal munkavállalók karrierje akadozik,

ha a szerb nyelvtudásuk gyenge, vagy
nem tudnak legalább egy világnyelvet is

Konklúzió:

- a magyar fiataloknál pluszenergia befektetése szükséges
- tudatos jövőépítés, a piacorientált szakválasztás
- integrálódás az európai felsőoktatási-kutatási térségbe

Kutatási eredmények:

- **Diplomázás után, a biztos és az alkalmi munkahely se garancia a megfelelő anyagi háttérhez, ugyanis sokan még átmeneti megbízásos, vagy túlórás munkát vállalnak.**
- **A szülői támogatás főleg a lakhatás és élelmezésképpen nélkülözhetetlen.**

Meddig tanuljunk?

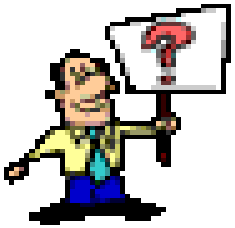

- ***A fiatalok többsége törődik a továbbképzésével, de szívesen vesznek részt gyorstalpalló és olcsó kurzusokon;***
- ***viszonylag kevesen gondolkodnak másoddiploma, vagy specializálás szerzésén (20%-a).***
- ***Ez összefügg az anyagi helyzetükkel és a környezeti hatásokkal is, hiszen a városban élők kedvezőbb feltételek mellett képezhetik tovább magukat a szakmában.***
- ***A megkérdezettek közül leginkább a bölcsészszakosok képzik át magukat, míg a közgazdászok alapképzés után is tovább tanulnak.***

Gazdasági húzóágazatok

- A városban élő fiatalok a szolgáltatásokat választják, míg a falun és kisvárosban élők inkább a mezőgazdaság és a feldolgozóipar lehetőségeit látják.
- A külföldi- és befektető tőke nélkül nem lehetséges a gazdasági fellendülés, sem pedig új munkahelyek nyitása.

Hosszú ideig tartó munkakeresés

- A munkaközvetítői irodák főleg az alacsony iskolavégzettségű, szakiskolát végzett, leghátrányosabb munkanélküli rétegnek szerveznek át- és továbbképzést. ***A diplomás magyar fiatalok zöme nem jelentkezik be a munkaközvetítő irodába***.
- ***A felsőoktatási diplomával rendelkezők, az ismerősök és barátok által, vagy újságban, interneten meghirdetett alkalomra várnak.***
- A munkaviszonyban levő fiatalok ***viszonylag rövid idő alatt sok helyt dolgoztak már***. Átlagosan évenként váltottak munkahelyet, akár ugyanabban a szakmában is. Az ok: a megfelelően fizetett, biztos munkahely keresése, vagy az utólagos átképzés.

Emigráció?

- ***A mintából legtöbb válaszadó friss diplomás az alkalomra vár és vállalna munkát külföldön.***
- ***Igazából azonban nem látják a külföldi munkavállalás módját, és nem terveznek hosszú időre.***
- ***Nagyobb migrációs hajlammal rendelkeznek azok, akiket egy potenciális célország be is fogadna: orvos, műszaki informatikus, programozó, művész, sportoló, újságíró, építőmunkás, szimultán fordító, főleg a határmenti területekről (heti ingázás Magyarországra, vagy közeli EU-s országba).***

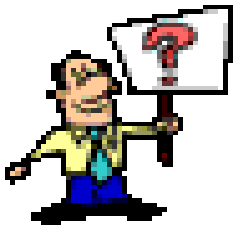

Munkahelyi elvárások, a sikeres pályakezdéshez:

- A szakmának megfelelő munka (a hosszadalmas betanulási, gyakornoki vagy átképzési szakasz kikerülése miatt),
- Elfogadható fizetés (kb. 500 EURO)
- Jó csapat, főnök, meg megértő, segítő munkatársak
- Kiegyensúlyozott légkör – jól felszerelt munkahely (infrastruktúra, számítógépek, klímaberendezés stb.)
- Kreatív kihívások, alkotáslehetőség a szakmában.

A munkakeresésben leginkább hasznosítható erőforrások rangsora:

- *ismeretség, kapcsolati tőke*
- *rugalmas, széleskörű szaktudás*
- *vállalkozáshoz alaptőke*
- *városban élsz és laksz*
- *friss munkatapasztalat*
- *ha valakinek nincs családja hajlandóbb túlórában dolgozni*
- *nyelvtudás (környezeti- és idegen nyelv)*
- *kreativitás - ötletek*
- *munkahelyi lojalitás, kimutatható elkötelezettség a cég érdekeiért.*

A munkakereséskor hasznosítható kompetenciák, képességek rangsora:

- **kommunikációs készség, megnyerő viselkedés, jó megjelenés**
- **önbizalom, kitartás**
- **talpraesettség, határozottság**
- **kiváló szakmai tudás**
- **rugalmasság**
- **gyakorlatias tudás és ötletek**
- **lojalitás, alázatosság** (főleg a magánvállalkozónál)
- **kreativitás**
- **szakmai tapasztalatok, gyakorlat**
- **rugalmas munkaidő vállalás – túlóra, terhelhetőség**

Összegzés:

- a magyaroknál ***alulreprezentáltság*** észlelhető ***a felsőoktatásban és a munkaerőpiac*** privilegizált szféráiban is. Az oktatásban és a munkakeresés terén a vajdasági magyarok a többségi nemzettel veszik fel a versenyt, nem pedig a magyarországi vagy európai mintát követik.
- **A magyar fiatalok elhelyezkedési esélyei Szerbia/Vajdaság munkaerőpiacától és igényétől függ. Szakma- és munkahelyválasztás terén a szerbiai/régióbeli munkaerőpiaci tényezők a döntőek nem pedig az európai normafeltételek.**

Előnyök-hátrányok:

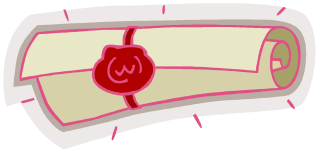

- **többnyelvű környezetben előnyös a nyelvtudás (anyanyelv, környezetnyelv, államnyelv vagy az idegen nyelv funkcionális használata)**
- **a nemzetiségi hálózat és kapcsolatrendszer nem működik olyan intenzitással, mint a szerb és montenegrói közösségekben, de ott ahol létezik, önbizalmat és biztonságot ad a friss munkakereső és karrierépítő fiataloknak.**

A presztízsszakmák:

- **menedzser, banki/pénzügyes munkák, marketing-, informatikai munkák, programozó, vállalkozó, közgazdász, képzett könyvelő, ügyvéd, egyetemi tanár, logista, építészmérnök, szakorvos.**

Tudós- és szakmautánpótlásban alkalmazni a „*diaspora option*”-t: a ***külföldön élő magasan képzettekkel való intenzív kapcsolattartás;***

A „brain circulation”, az agyak körforgása - kapcsolati és tudástőke a határokon mindkét irányba áramlik, bekapcsolva az országot a világ vérkeringésébe

KONKLÚZIÓK:

1. **A versenyképességre fókuszáljunk - minőségi és akkreditálható új *felnőttképzési formákra***
2. **Szükséges: a tradicionálisan diverzifikált, de a rugalmas *kis- és középvállalati struktúrára* támaszkodó feldolgozó-, villamossági-, gép-, vegyi- és könnyűipar fejlesztése; valamint a térség közlekedési és szolgáltatói infrastruktúráját értékelő makro- és interregionális áruforgalmi és logisztikai tevékenység előtérbe helyezése, az infrastruktúrafejlesztéssel együtt;**
3. **Szükséges: Karrierépítő Információs Koordinációs Irodák megnyitására a határmenti régiókban**
4. **A shengeni határon kívül rekedt területeknek, lemaradásuk ellensúlyozásaképpen nem segélyt kellene kiosztani, hanem jövőképet és stratégiát kidolgozni**

Köszönöm a figyelmet!